

Становище

за дисертационния труд „Съвременна социална мобилност – аспекти на процеса на деурбанизация в България”, представен от Георги Бойков за присъждане на научно-образователната степен „доктор по Социология”

от проф. дн Валентина Миленкова

I. Общо представяне на дисертационния труд.

В настоящия дисертационен труд се проблематизира процеса на деурбанизация в обществото като балансиращ елемент и като един от възможните изходи от настоящата криза. Деурбанизацията се разглежда от дисертанта като базисен процес в съвременните условия, влизайки в досег с различни екологични, демографски, ресурсни и технологични проблеми.

В този контекст Г.Бойков формулира целта на анализа в дисертацията: като проследяване на мотивите, които водят до вземане на решение за доброволно напускане на градските пространства и мигриране към извънградските (селски) райони. В допълнение той:

- показва социалния генезис на изследвания процес;
- изучава участниците в протичащите миграционни действия - техните социални характеристики и нови социални ниши, които заемат;
- проследява промените в обществената структура, социалната мобилност и социално-икономическите отношения.

Методологията, използвана в дисертационния труд, съчетава социално-икономически анализ и проведено авторско емпирично изследване, в което са използвани различни качествени методи: дълбочинни интервюта (in-depth interviews), изследване на документи (desk research) и анализ на случаи (case study).

Обект на реализираното от автора изследване са хора, които променят начина си на живот под въздействието на коренна преоценка на жизнените си потребности, за да постигнат хармоничен/балансиран живот, като се преместват да живеят на места отвъд ограничените и разграфени градски пространства.

Основната теза на дисертационния труд е, че краят на модерното общество и започналата обществена трансформация, при която процесът

на деурбанизация играе ключова роля, водят до промени в социалното структуриране, което от своя страна може да доведе до промяна и навлизане в нов етап от развитието на обществените отношения.

В структурно отношение настоящата дисертация включва увод, четири основни глави, изводи и заключения, библиография и приложения; текстът е в размер 195 страници.

В първа глава дисертантът анализира социалните преходи от традиционно към модерно общество и от „общество на изобилието“, към „общество на съхранението“. Във втора глава се проследява появата на нови социални явления и движения като социалното понижаване или „бавен ритъм на живот“. В трета глава се разглеждат аспектите на процеса на деурбанизация и е представено авторско социологическо изследване. Четвърта глава проследява съвременната социална мобилност и деурбанизация като част от един мащабен, глобален процес на общественото развитие.

Дисертантът представя съдържателни дефиниции на основните понятия в анализа. Под деурбанизация се разбира процесът на преосмисляне значимостта на градските пространства и градския начин на живот, което преосмисляне води до търсене на по-пълноценен и хармоничен начин на съществуване и стимулира миграция на хора към извънградските райони, а участниците в процеса, дисертантът нарича руралисти.

Георги Бойков формулира и профила на руралистите; това са хора с високо гражданско съзнание и информираност; те са с висок социален статус и образователен ценз; имат екологично съзнание и стремеж към балансиран, хармоничен начин на живот, осъществяват селскостопански труд и противно на очакванията, това не са заможни хора, а с доходи малко над средните. Специфичното за общността на руралистите е, че не попадат в досегашните териториални, социални или икономически класификации, т.е. те не са нито чисто селски, нито чисто градски общности, а създават един нов тип социални мрежи, които в известен смисъл са близки до градското пространство и в много голяма степен, и до селското.

В този контекст, членовете на тези нови общности притежават стопанство и/или „имение“, съчетавайки разнообразните си компетенции с отглеждане на храни и култури за задоволяване на нуждите на

домакинството; те представляват една авангардна общност, имаща потенциал да живее в нови условия.

II. Оценка на дисертационния труд

Сериозно достойнство на дисертацията е нейният интердисциплинарен характер от изследователски полета, анализи и знания между социологията и икономиката.

Сериозни достойнства на дисертационния труд са яснотата на формулираните тези и цели, извеждането на базисните понятия, структурата на текста, формулирането на изходните предпоставки, даването на дефиниции на разглежданите процеси и явления.

Ведната трябва да отбележа, че направените изводи и обобщения относно „руралистите“, както Г.Бойков ги дефинира се отнасят само до посочения кръг от изследвани (от дисертанта) лица, на брой 30; защото има много други случаи на хора, мигрирали на село по други причини и с друга мотивация. По този начин направеното изследване представлява „изследване на случаи“ и не трябва да приема по-глобални екстраполации в изводите.

Смятам, че реализираното авторско проучване е много важно като база за направените разсъждения и обобщения на дисертанта.

Приемам направената самооценка на приносите в дисертационния труд, отнасяйки ги главно към областта на обогатяване на съществуващите изследователски пространства:

- развита е оригинална концепция за деурбанизацията, фокусирана върху макросоциалните процеси в ретроспективна и перспективна проекция.
- изследвани са причините на микро, макро и мезо ниво, които показват социалната динамика и водят до вземане на решения, задавайки вектори на миграцията в съвременността.

Препоръки:

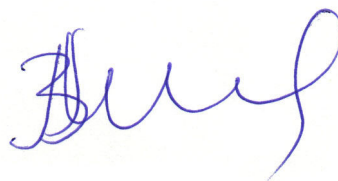
- Да се проследят и другите типове мотивации на лица, реализирали миграционно поведение от града към селото.

- Да се направи представително изследване на миграциите от градски към селски условия.
- При една бъдеща публикация препоръчвам да се включи повече емпиричен материал и да се направи допълнителна стилова редакция и езиково усъвършенстване на текста.

III. Заключение

Смятам, че дисертационният труд „Съвременна социална мобилност – аспекти на процеса на деурбанизация в България“, представен от редовен докторант Георги Бойков притежава всички необходими качества – теоретична и емпирична рамка, ясна структура, последователни анализи и обобщения, авторско присъствие.

На това основание препоръчвам на членовете на научното жури да присъдят образователно-научната степен „доктор по социология“ на Георги Бойков.

26.08.2012г.

Рецензент: проф.дн Валентина Миленкова